

Niko Kuret
Pavle Zablatnik - osemdesetletnik

Vodilni narodopisec koroških Slovencev, dvorni svétnik, prof., mag. et dr. phil. Pavle Zablatnik v Celovcu, je dopolnil 4. decembra 1992 osemdeset let življenja. Rodil se je kmečkim staršem v Bilnjovsu, študiral bogoslovje v Celovcu (posvečen 1938), delal v dušnem pastirstvu do 1946, nato pa študiral v Gradcu filozofijo, klasično filologijo in slavistiko (diplomiral 1951). Istega leta je ubranil disertacijo *Die geistige Kultur der Kärntner Slowenen* in promoviral. Ta obširna študija (306 tipkanih strani) je postala izhodišče njegovega nadaljnjega narodopisnega dela. Obžalovali smo, da mu neugodne okoliščine niso omogočile knjižne izdaje tega temeljnega dela; res pa je, da so poznejše avtorjeve raziskave to delo v mnogočem prerasle. (En izvod tipkopisa k sreči hrani knjižnica Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU!)

Zablatnik se je izkazal za temeljitega, spretnega in vztrajnega terenskega delavca, ki je znal izkoristiti prednosti svoje osebe. Domačinu (in duhovniku) je bilo mogoče izvedeti in zapisati »narodno blago«, ki bi ga tujemu, neznanemu raziskovalcu zlasti stari ljudje nikoli ne zaupali in bi šlo z njimi v grob. Zablatnik je tako rešil in ohranil spominu neprecenljivo obilje koroških ljudskih »starosvetnosti«. Mnogo so k temu pripomogli tudi njegovi poljudni članki o ljudski duhovni kulturi v koledarjih celovške Mohorjeve družbe (1953-1956) in v reviji *Vera in dom* (1957-1961), ki so rojakom vzbujali smisel za vrednote izročila. Dolga leta je v celovškem radiu nastopal s svojimi reportažami s terenskih poti in s tem širil zanimanje in znanje o velikem bogastvu še živih šeg in verovanj med koroškimi Slovenci. Naj v tej zvezi omenim Zablatnikovo plodno predavateljsko delo na raznih prireditvah in njegovo aktivno sodelovanje v slovenskih kulturnih organizacijah na Koroškem.

Ob vsem tem so nastajale monografske študije, tako o koroški ljudski medicini (*Traditiones* 1972), o teritvi in šegah teric na Koroškem (*Traditiones* 1974), o koroških šegah ob smrti (*Etnološki pregled* 1974). Dolgoletno zbiralno in raziskovalno delo je dalo svoj sad. Leta 1982 je izdal knjigo *Od zibelke do groba*, o ljudskem verovanju, šegah in navadah na Koroškem. Zakladnica koroških šeg letnega cikla je v drugi knjigi *Čar letnih časov* (1984).

Nemajhno delo je opravil Zablatnik s članki in študijami o slovenski (ljudski) kulturi, ki jih je objavjal v nemškem jeziku. S tem je podiral pregrade in spodbijal

predsodke, ki po zaslugi nemških skrajnežev krožijo v koroški javnosti. Krona temu je nedavno (1992) objavljena Zablatnikova nemška knjiga *Jahresbrauchtum der Kärntner Slowenen*, o kateri govorim na drugem mestu.

Delo Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU je v prejšnjih letih povezano s Pavletom Zablatnikom. V časih, ko je bilo terensko delo zmanjšano na minimum, v inozemstvu pa takorekoč nemogoče, ker ni bilo ne dinarjev ne deviz, je bil Pavle Zablatnik vsak čas pripravljen gostiti kolege iz Slovenije in jih brezplačno prevažati po Koroški, kamor jih je vlekla raziskovalna želja. Stari delavci Inštituta za slovensko narodopisje mu zato hranijo hvaležen spomin!

Ob vsem intenzivnem narodopisnem delu pa je bil Pavle Zablatnik tudi *šolnik*, saj se je z vseučiliškim študijem usposobil za pouk na gimnaziji. Na koroški Gimnaziji za Slovence je poučeval (1951-1977) slovenščino, latinščino, grščino in stenografijo, bil imenovan 1968 za ravnatelja, napisal vrsto učbenikov za slovenščino in latinščino. Pod njegovim vodstvom je dobila gimnazija svoje lastno moderno poslopje. Ohranjal je pri tem stik s slovensko književnostjo. Napisal je pregled koroškega slovenskega slovstva (tudi v nemščini), sodeloval pri dvojezični antologiji *Das slowenische Wort in Kärnten* (1985), orisal v številnih prigradnih člankih starejše in sodobno slovensko slovstvo in se spomnil (predvsem v gimnazijskih Letnih poročilih) vrste zlasti koroških kulturnih delavcev. Zaradi izrednih sposobnosti je bil poklican na slavistični inštitut celovške univerze, kjer je v letih 1973-1983 predaval narodopisje, koroško slovensko književnost in didaktiko slovenskega jezika.

Ne nazadnje pa je in ostaja Pavle Zablatnik tudi *duhovnik*. Odkar ne dela več redno v pastirstvu, oskrbuje leto za letom katero izmed slovenskih župnij, ki nima slovenskega duhovnika. Nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom s slovensko besedo »vodi duše k Bogu«, v župljanih pa - kakor je že slovensko izročilo - utrjuje slovensko zavest.

Za svojo izjemno vlogo v koroškem kulturnem življenju je bil 1974 imenovan za dvornega svetnika, za svoje požrtvovalno dušnopastirsko delo pa 1978 za duhovnega svetnika.

Z občudovanjem in hvaležnostjo se zdaj oziramo na tako bogato življenje osemdesetletnika Pavleta Zablatnika. Ravnal se je natanko po Gregorčičevem pravilu: »Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.« Koroški rojaki in z njimi vsi Slovenci se mu zahvaljujemo in mu želimo še dosti čilih in delovnih let!